

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrto leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrto leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—
V upravljanje mesečno K 1-70

SLOVENEK

Inserati:

Enostopna petlitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . " 13 "
za trikrat . . . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna petlitvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenomki nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Čez eno leto.

Junija meseca 1911, ko je šlo za to, kdo bo Ljubljano v državnem zboru zastopal, so liberalci na pomislek, kaj bo en sam slovenski liberalci v parlamentu, odgovorjali, da S. L. S. itak nima veliko pomena, da je dr. Šusteršič na Dunaju popolnoma pogorel in da bo en liberalci več zmogel kot dvajset klerikalcev. In ko je dr. Ravnihar vstopil v češki klub, je »Narod« zagotavljal, da ga bodo Čehi v vsaki stvari, ki se tiče Jugoslovanov, brezpogojno podpirali ter da je v tem oziru popolnoma svoboden; kakor en mož bodo šli Čehi za njim, kadar bo le hotel.

Danes pa beremo v »Slovenskem Narodu« sledeče:

»Nov izgovor so našli klerikalci v opravičenje slovenske klerikalne delegacije na Dunaju, zakaj ne podpira hrvaških naprednih poslancev v boju za pravice hrvaškega naroda v kraljevini. Sedaj se izgovarja na ljubljanskega poslanca dr. Ravniharja, češ, ta tudi ne podpira obstrukcije dalmatinskih poslancev. Ta izgovor je pa celo jako jalov. Klerikalci prezro, da je ljubljanski poslanec član Češkega kluba, torej vezan na postopanje in taktiko svojega kluba. Dalje je resnica; da bi bila obstrukcija in pritisk z obstrukcije na vlado uspešen le tedaj, ako bi obstrukcija solidarno vsa jugoslovanska delegacija. Klerikalci pa ob svojem izgovoru tudi prezro, da so dalmatinski poslanci sklenili, nastopati obstrukcionistično tam, kjer je z ozirom na njih neznanost števila dana v to prilika. Kakor se nam je svoječasno poročalo z Dunaja, je poslanec dr. Ravnihar podpisal interpelacijo hrvaško-slovenskega kluba, zaeno pa sklenil podpirati vsako akcijo naprednih dalmatinskih poslancev. Nimamo torej nikakega dvoma, da bo poslanec ljubljanskega mesta posegel v obstrukcijo, če bo prilika nanesla na to.«

Imenitno zagovarja »Narod« svojo poslanca! »Narod« tu konstatuje: 1. da ima dr. Ravnihar v češkem klubu v vsakem pogledu vezane roke; mož bi moral po ukazu »Slovenskega Naroda« za pravice hrvaškega naroda brezpogojno obstrukirati, pa ne sme. 2. Vsploh jugoslovanske stvari je odvisen od našega kluba; če naši poslanci česa

nočejo, ne morejo dalmatinski in slovenski liberalci na Dunaju nič. 3. Ravnihar bi vseeno rad solidarno s hrvaškimi liberalci obstrukiral, pa nima prilike zato, ker namreč ni izvoljen v odseke, kjer bi mogel nastopiti za Hrvate. Čehi so ga namreč poslali samo v odsek zoper tržno uš in v odsek za prosep ribarstva . . .

Mislimo, da dr. Ravnihar »Slovenskemu Narodu« ne bo posebno hvaležen, da je tako sijajno odkril, kako malo veljave ima poslanec ljubljanskega mesta. Glede stvari same, ali je obstrukcija umestna ali ne, se z »Narodom« ne bomo več prerekali. Z liberalnimi možiceljni v Ljubljani je pameten pomenek, naj gre za še tako važno stvar, izključen. Nam zadostuje, v kakšno lepo luč je »Narod« postavil svojega lastnega poslanca. Ta fotografija je res nekaj vredna.

Sijajna zmaga dunajskih kršč. socialcev v II. volilnem razredu.

Dunajski krščanski socialci so ob včerajšnjih občinskih volitvah v II. volilni razred zopet sijajno zmagali. Po lepih krščansko-socialnih zmagah v IV. in III. volilnem razredu se je poraženo in potepnato judovsko časopisje tolažilo, češ, da pokaže krščanskim socialcem tisti II. volilni razred, v katerem voli inteligenca, da jim nič več ne zaupa. Pričakovali so, da uradniki, učitelji, profesorji in zdravniki volijo judovske svobodomiselne kandidate, a zopet so se pošteno spekli. V II. volilni razred volijo poleg inteligenčnih volivcev še tudi davkoplačevalci, ki plačujejo vsaj 40 kron davka. Judovsko svobodomiselstvo je pričakovalo, da bodo volivci kurije inteligence pomedli s krščanskimi socialci, a dunajska krščanska inteligenca je pomedla judovsko svobodomiselne kandidate in večinoma volila može, ki jim jih je predlagala krščansko-socialna stranka. Dunaj ostane krščansko-socialen! Lanske junijske državnozbornske volitve ostanejo epizoda. Tisti, ki zdaj zastopajo Dunaj v državnem zboru, niso več pravi zastopniki krščanskega Dunaja. Njih pomen je enak zdaj ničli in pripadajo pozabljeni stari šari.

Dunajčani so volili včeraj 48 občinskih svetnikov. Izvoljenih je bilo pri prvotni volitvi 32 krščanskih socialcev, med njimi župan dr. Neumayr in 2 liberalci. Ožjih volitev je 14, in sicer 9 med krščan-

skimi socialci in judovskimi liberalci, 3 med krščanskimi socialci in nemškimi nacionalci in 2 oficijelna krščansko-socialna kandidata proti dvema samostojnima krščanskima socialcema.

Izpadle so volitve po posameznih okrajih tako-le:

I. okraj (notranje mesto). Izvoljena sta kršč.-socialna kandidata dež. poslanec dr. pl. Baechle s 1024 in Ivan Heindl s 1031 glasovi. Nemška liberalca Lotties in Stell sta ostala v manjšini s 667 in 665 glasovi. Oddanih je bilo 1717 glasov.

II. okraj (Leopoldstadt). Izvoljena liberalca Aleksander Goltz (2461) in Gustav Schäfer (2447). V ožji volitvi sta pa kršč. socialna kandidata Karel Bichler (2187) in Karel Brosch (2397) z liberalcema Ignacij Fischer (2397) in Sigmund Kodicek (2430). Volilo je 4808 volivcev.

III. okraj (Landstraße). Izvoljen je krščanski socialci Teodor Dolezal z 2480 glasovi. V ožji volitvi so kršč. soc. Karel Wettengel (2411), Rudolf Müller (2389), dr. Franc Haas (2381), Maks vitez pl. Findenigg (2382) z nemškimi nacionalci Kornelij Vetter (1089) in s svobodomislci dr. Knoll (988), R. Thuma (975), W. Kulka (997). V manjšini so ostali drugi nemški nacionalni in socialno-demokratski kandidati, ki so dobili 414 do 451 glasov. Oddal se je 5101 glas.

IV. okraj (Wieden). Izvoljeni krščanski socialci Karel Edis (1599), Jurij Philp (1671), Henrik Schmid (1649). V manjšini so nemški nacionalci Dallinger (956), Herzog (947) in Swoboda (945). Volilo je 2895 volivcev.

V. okraj (Margarethen). Izvoljena sta kršč. socialca Karel Angermayer (1517) in Otmar Perz (1480). Nemška nacionalca Beck (904) in Rosanelli (905) sta ostala v manjšini. Volilo je 2764 volivcev.

VI. okraj (Mariahilf). Izvoljena sta krščanska socialca Karel Paulitschke (1280) in Jožef Schelz (1268), v manjšini sta ostala nemška nacionalca Grazer (564) in Richter (559). Oddanih je bilo 2254 glasovnic.

VII. okraj (Neubau). Izvoljeni Andrej Maier (1576), Ivan Pichler (1548) in Viljem Zimmermann (1556). Nemški liberalci so dobili 844, nemški nacionalci 392 do 354, socialni demokrati 188 glasov. Vseh oddanih glasovnic 2997.

VIII. okraj (Josefstadt). Izvoljeni kršč. socialci Karel Effenberger (1249), dr. Jos. Neumayer (1380), Franc Stangelberger (1232). Kandidati nemškega meščanskega volivnega odbora so dobili 834 do 709, socialni demokrati 353 do 304 glasove. Oddanih je bilo 2848 glasov.

IX. okraj (Alsergrund). Ožja volitev krščanskih socialcev dr. Emerik Klotzberg (1766), Matija Partik (1818), dr. Aleksander Pupovac (1783), Jožef Wolny (1784); nemškimi svobodomislci Schiedl (1690) R. Horster (1665), dr. Lamberger (1648), J. Odelga (1646). Nemški nacionalci so do bili 411 do 457, socialni demokrati 142 glasov. Volilo 4120 volivcev.

X. okraj (Favoriten). Izvoljen krščanski socialci Karel Wippel (938) nemški nacionalci Napotnik je dobil 281 glasov.

XI. okraj (Simmering). Izvoljen kršč. socialci Alfonz Benda s 637 glasovi. V manjšini nemški nacionalci (41) in socialni demokrat (31). Vseh glasovnic je bilo 722 oddanih.

XII. okraj (Meidling). Izvoljen krščanski socialci Jožef Götz (1345) in Antos Kern (1337), propadla sta nemška nacionalca, ki sta dobila 460 in 526 glasov. Oddanih je bilo 2022 glasovnic.

XIII. okraj (Hietzing). Izvoljena sta krščanska socialca Franc Poher (1757) in Karel Baugoin (1615). Nemška nacionalca sta dobila 1006 in 871 glasov. Volilo je 3169 volivcev.

XIV. okraj (Rudolfsheim). Izvoljen je krščanski socialci Lovrenc Wiesinger (957). V manjšini liberalci (313) in socialni demokrati (216). Volilo 1531 volivcev.

XV. okraj (Fünfhaus). Izvoljen kršč. socialci Karel Schreiner (944). Propadli liberalci (196) in nemški nacionalci (118). Oddanih 1258 glasov.

XVI. okraj (Ottakring). Ožja volitev med krščansko-socialnima kandidatom Franc Graf (1087) in Leopold Schimek (1050) in neodvisnima po nemških nacionalcih priporočenima kandidatom Baxa (517) in Litschauer (568). Socialni demokrati so dobili 358 do 367, liberalci 199 do 201 glas. Oddanih glasov 2202.

XVII. okraj (Hernals). Izvoljena krščanska socialca Lovrenc Dobek (1275) in Jo ef Leitner (1287). V manjšini liberalci z 200 do 226, nemški nacionalci z 306 do 398 glasov. Vseh glasov 1974.

XVIII. okraj (Währing). Izvoljeni kršč. socialci Albert Kulhanek (1945), Leopold Tomola (1937) in Jožef Hauderek (1902). V ožjo volitev pride kršč. soc. Friderik Dechant (1866) z nemškim nacionalcem Jožefom Redl (1113). Propadli so nemški nacionalci Burian, Fiedler in Kunz. Socialni demokrati so dobili 199 do 219 glasov. Volilo je 3860 volivcev.

XIX. okraj (Döbling). Ožja volitev med kršč. socialcem Avgustom Drössler (851) in nemškim nacionalcem Püringer (462). Nemški liberalci Schönwetter 306, socialni demokrat 94 glasov. Vseh glasov 1728.

LISTEK.

Ljudski oder.

Delavec in gospodar.

Z zadnjenedeljsko predstavo znane nemške veseloiigre »Das Riesenspielzeug« je Ljudski oder sklenil svojo prvo sezono. Slovenski prevod te vseskozi srečno pogojne igre, katere četrti dejanje bi brez vsakega kvara in škode lahko odpadlo, ni slab; drugo vprašanje pa je, ali velja brez dalekosežnejših premen to v velikomestnem miljeju se vršečo igro kar tako presaditi na slovenska gledališka tla. Zato vpliva dokaj mest in prizorov, ki se glase v nemščini ali dunajščini čisto naravno in pristno, v slovensčini nenaravno, prisiljeno in tuje. Te težkoče rasto seveda še bolj, ako igrajo igro diletanti, katerim je velikomestni predmetni življenj tuj, pa bodisi da predstavljajo preproste ljudi iz naroda ali zastopnike tistih slojev, ki pod svilo in zlatom skrivajo svoja umazana srca.

Večer je rešil — in ni je druge besede, ki bi bila na mestu — gospod Anton Verovšek, ki je igral ulogo knjigoveškega mojstra Alojzija Marnarja. Oživil je s svojo, kot vsikdar, izborna igro vse prizore, v katerih je nastopil, dvignil redno svoje soigralce na sploh dosegljivo vi-

šino in, posegajoč s svojo igro v druge uloge, dosegel vse, kar se je doseči dalo. Možeče je tudi to vzrok, da nam je primerjanje njegove igre z igro njegovih soigralcev onemogočilo, da bi bili s predstavo zadovoljni.

Izmed igralnega osobja Ljudskega odra je bila ta večer najboljša gospodična Erja v č e v a, kot Marnarjeva, precej ničemurna, napol izobražena, a v svojem jedru dobra in naivna hčerka Ela. Te tone je s precejšnjo srečo tudi zadela, čeprav je bila sicer njena igra premalo uglajena in zaokrožena. Škoda njenih bogatih talentov, če ostanejo neizšolan in neobrušeni.

»Njen brat« g. Kalar to pot ni imel srečnega večera. Poglobiti se ni znal v ulogo, niti ne najti enega pristranskega tona; zato tudi njegove besede in njegova igra niso vplivale na pričujoče in niso našle odmeva. Bil je vseskozi mrzel in nepristopen; edino v prizoru, ko objubi Olgi, da se žrtvuje za njenega brata, se je nekoliko ogrel. Sicer nas pa tudi njegova maska ni nikakor zadovoljila.

V splošnem nastopu je pogodil gizdavega, egoističnega in nadutega mladega Kotnika g. Brajer precej dobro. Kjer ni igra zahtevala drugega, kot plitvo vsakdanost, ni bilo opaziti nedostatkov. Kakor hitro pa je tirjal prizor nekaj več izraževalne sile, je bilo tudi konec igralčevi umetnosti. Od nervoznosti in zmedenosti

pa tja do brutalnosti ni bilo drugega videti kot samo markacijo.

Z neprisiljeno, naravno igro je gosp. Ažnolj rešil svojo, če tudi kratko in epizodistično, a nikakor ne lahko ulogo. Nekoliko več temperamenta bi bilo pa ob vsej resnosti tudi njemu zeleti.

G. Stöcklinger se ni ugobil v svojo ulogo; igral jo je brez iskrenosti in mestoma napačno. Kot ljubimec ni bil ljubostumen, ampak pokazal se nam je kot antipatičen denuncijant, česar gotovo igra ne namerava.

G. Kinskak kot Olga nikakor ni bila kos svoji, zanjo vseskozi pretežki ulogi. Kar nam je ona nudila, je bila sicer jako elegantno napravljena gospodična, ali mondenna dama zato še dolgo ni bila. Vrhu tega je mimično tako v prizoru z g. Kalarjem, kakor pred Marnarjem zelo zastajala; nikjer ni izrazila tiste rafinirane preikanosti in pokvarjenosti, tiste sirenske zapeljivosti in preračunjevalnosti, kakor jo zahteva uloga. Seveda je vse to umevno, ker dvomimo, da bi ji bila kdaj dana prilika videti in spoznati take ljudi.

G. Obirski je imel izborna masko, o igri njegovi pa je boljše, da molčimo. Sredi besedij se ne hodi po sapo in koncev stavkov se ne meče pod mizo. — G. Ivan Skubic je bil zopet enkrat v svojem elementu; igral je svojo ulogo tako neokusno trivialno in banalno, kakor svojedobno kot

aristant v znani Rossegerjevi skrupariji. — Marnerica je zopet mislila, da je neokretno mahanje z rokami in rezko kričanje po odru — umetnost. Sploh se nam zdi neumevno, čemu se gotovi eksperimenti z vedno enakimi, nepovoljnimi uspehi ponavljajo, zlasti ko boljših igralških močij nikakor ne primanjkuje.

Skupna igra je bila v nastopih, v katerih je sodeloval g. Verovšek, skoro povsodi dobra; brez njega pa skoro vseskozi pomankljiva.

Dowe.

H. Sienkiewicz: V peščeni puščavi.

Prevedel dr. Leopold Lénard.
(Dalje.)

Nelka je pa takoj stekla v šotor in se vrnila s predpasnikom polnim divjih fig ter mu jih začela po več naenkrat metati doli; on jih je skrbno iskal v travi in drugo za drugo polagal v svoj gobec. Ako je padla katera v bolj globoko razpoko, jo je s tako silo pihnil vun, da je obenem s figami priletelo iz razpokline kamenje, veliko kot človeška pest. Otroka sta s ploskanjem in s smehom pozdravljala to predstavo. Nelka se je večkrat vrnila po novo zalogo fig ter je pri vsaki figi, katero mu

XX. okraj (Brigittenau). Izvoljen kršč. socialec Friderik Koppensteiner s 738 glasovi. Socialni demokrati 287, nemški liberalci 101 glas. Vseh glasov 1126.

XXI. okraj (Floridsdorf). Izvoljena krščanska socialca Adolf Gussenbauer s 1006 in Karel Hoffmann z 979 glasovi. V manjšini so ostali liberalci s 324 in 270 in socialni demokrati s 232 do 206 glasov.

Ožje volitve v petih volivnih okrajih se vrše danes. Naj izpadejo kakor hočejo, moči krščansko-socialne stranke na Dunaju ne omajajo več. Krščanski socialci imajo že zdaj v dunajskem občinskem svetu 116 občinskih svetnikov, torej absolutno večino. Z najhujšim naporom je opozicija dozdaj iztrgala krščanskim socialcem le 12 mandatov.

To ni zmaga, marveč poraz judovskega svobodomiseltva!

Soc. kurz S. K. S. Z.

Zadnji dan tečaja se je vršil tako-le:

Deželni zadržni komisar dr. Lovro Pogačnik je podal sliko o poučnih tečajih, ki jih prireja deželni odbor kranjski po deželi. V njih se predava o živinoreji, o obdelovanju zemlje, umetnih gnojilih, sadjarstvu, ljudski higijeni, o pravoznanstvu in o kmetijskem zadržništvu. Referent je obširno utemeljil potrebo takih tečajev. Največja ovira vsemu napredku je nevednost. Neveden človek je najbolj dovzeten za vse dvome, najbolj nezavestljiv in nesposoben za vzajemno delo in samopomoč. Predavatelj je na konkretnih slučajih pokazal, kdaj, kje in kako se prirejajo tečaji in kakšni so uspehi. Dal je tudi navodila, kako se zaprosi deželni odbor. Pri razgovoru so stavili udeleženci mnogo vprašanj. Referent jim je dal rade volje pojasnila.

Nato je predaval F. Kerhne o »Jugoslovanski strokovni Zvezi«. »Jugoslovanska strokovna zveza« je ena naših najvažnejših organizacij. Najvažnejši gibanji današnjega časa sta socialnodemokratsko in krščanskosocialno. Liberalizem gine. To kaže padanje števila liberalnih glasov pri volitvah in dejstvo, da se liberalna gospodarska načela umikajo zadržnim socialnim. Tudi na Slovenskem gre razvoj tako. Kmalu se nam ne bo boriti toliko proti liberalizmu, kakor proti socialni demokraciji. In v tem boju bo igrala najvažnejšo vlogo organizacija krščanskosocialnega delavstva. — Predavatelj oriše razvoj delavskega gibanja v Avstriji sploh in posebej na Slovenskem, pokaže zgodovino socialnodemokratske in krščanskosocialne organizacije na naših tleh, pomen strokovnih društev in cilje, ki jih zasleduje krščanskosocialno delavstvo: zagotovitev pravičnih delovnih razmer, zakonito varstvo delavstva pred izkoriščanjem in zavarovanje za onemoglost in starost. — Podrobneje se peča z delovanjem J. S. Z. Društvo šteje 2500 članov, ki so razdeljeni na 45 skupin in več okrožij. Premoženja ima 15.374 kron. Večinoma je v njej tovarniško delavstvo. Razteza svoje delovanje po vseh deželah tostranske države polovice. Članom daje podpore v slučaju brezposelnosti, boleznih in kadar potujejo; preskrbi jim tudi pravno varstvo.

O vajeniškem vprašanju je razpravljaval predsednik »Društva rokodel-

skih pomočnikov«, gosp. špiritual A. Stroj. Osvetlil je pomen tega vprašanja, ker gre tukaj za naraščaj obrtnega in trgovskega stanu. Večinoma so sedaj vajenci sami sebi prepuščeni. Tovarnarji se zanje malo brigajo, mali obrtniki pa nimajo sredstev, da bi uspešno vršili svojo dolžnost. Vajenci so zlasti v mestih izpostavljeni mnogovrstnim nevarnostim. — Govornik je naslikal položaj obrtnega stanu in skrb za naraščaj v prvih stoletjih rimske zgodovine in v srednjem veku, ko so bili obrtniki organizirani po cehih in vestno pazili na vzgojo naraščaja. Moderna doba je razbila cehe, ločila popolnoma mojstre, pomočnike in vajence in prepustila vsakega samemu sebi; vse pod krinko svobode; pravzaprav je pa vse skupaj izročila na milost in nemilost velekapitalu. — Socialna demokracija je spoznala pomen naraščaja in ga začela organizirati. Je pa pogubna zanj, ker neti v mladini razdiralne in prevratne nagona. Njenim prizadevanjem moramo postaviti nasproti naše delo. Gospod špiritual priporoča po razmerah mladeniška društva ali vajeniške odseke v orlovskih odsekih in v izobraževalnih društvih ali mladinske odbore. Ti naj v sporazumu s starši in mojstri skrbé za to, da ostanejo vajenci pošteni, se obvarujejo različnih nevarnosti in se dobro izveščajo za svoj poklic. Tudi slednje je potrebno, ker zahteva država sedaj za pomočnika pomočniško preizkušnjo. Vzemimo si za zgled Nemčijo. V razgovoru se je povdarjala potreba, da pridejo fantje z dežele v mestih takoj v naša društva, in razmišljal način, kako naj se to izvede.

Dež odbornik dr. Pegan je razpravljaval o perečem vprašanju današnjega preseljevanja in izseljevanja. Opredelil je najprej pojma preseljevanja (preseljevanje v okviru države ali kontinenta) in izseljevanja (preselitev v drugi kontinent), spomnil je na slične pojave v zgodovini, navedel činitele, ki so povzročili, da je moglo zavzeti preseljevanje v Avstriji zadnja desetletja tolike dimenzije, opozoril je na razloček med izseljevanjem v Ameriko iz Avstrije pred letom 1885. in onim po tem letu, razmotril vzroke preseljevanja, oziroma izseljevanja, pokazal škodo, ki jo trpi vsled tega posamnik in narod in označil sredstva, da se preseljevanje in izseljevanje omeji, oziroma spravita v tako smer, da bosta res koristila našim ljudem in obenem narodu. Najuspešnejše sredstvo je izobrazba, da bo naše ljudstvo znalo iz domače zemlje dvigniti zaklade, ki jih ta še hrani zanj. Opisal je tudi delovanje Rafaelove družbe, ki skuša s poukom odvrniti ljudi od preseljevanja in izseljevanja varuje na poti pred izkoriščanjem po agentih. V debati je opozoril prof. dr. Janežič na dejstvo, da se odstotki analfabetov in izseljencev čudno vjemajo in da je torej res nevednost važen vzrok, da se ljudje napote v tujino. Priporočil je tudi enketo, ki naj s pomočjo občinskih in župnijskih uradov ugotovi usodo izseljencev iz posameznih okrajev in izdela statistiko. Potem se bo vedelo, koliko naših ljudi je našlo srečo v tujini, koliko jih je postalo nesrečnih, in se bodo morebiti lažje odprle ljudem oči.

O otroškem varstvu je poročal stolni kanonik dr. Gruden. Tudi mladina, ki še ni odrasla šoli, je potrebna socialne skrbi. Ne samo sirote, tudi otroci, kojih starši še žive, so dandanašnji izpostavljeni nevarnosti, da se pogube. Zanimost, neizobraženost in boj za vsak-

danji kruh povzročajo, da starši zanemarjajo dolžnosti do svojih otrok. Iz te mladine se potem rekrutirajo mladoletni zločinci. — Referent omenja nato, kako se skuša v Avstriji in drugod odpočeti tej vrsti socialne bede. Navaja sirotišnice in »Salezijanske zavode«, društva za varstvo otrok, delovanje Baden Powella in Georges Williamsa na Angleškem, nemški »Serafisches Liebeswerk« in podjetja, ki so se po zgledu tega osnovala med avstrijskimi Nemci in na Slovenskem. Naše »Vincencijske družbe« so se začele baviti tudi z varstvom otrok in uvedle »Vincencijske patronate«. Ti patronati zbirajo doneske in oddajajo otroke, ki se jim prijavijo, v vzgojo v zavode ali dobrim družinam. Ustanavljajo naj se tudi dnevna zavetišča za otroke, ki so potrebna v vseh krajih z delavskim prebivalstvom. V Ljubljani imamo že dvoje: eno v »Rokodelskem domu«, drugo na Viču. Principi našega varstvenega dela so: Delo za rešitev mladine mora biti splošno, opirati se mora na široke plasti ljudstva; zato naj bodo doneski majhni (10—20 vinarjev na mesec) in za agitacijo naj se izdaja listič (pri nas »Detoljub«). Otroci se dajejo v vzgojo družinam. S tem se izrabi dobrodejni vpliv družinske vzgoje, otroci se ne odtegnejo miljeju, v katerem so vzrasli (kmečki ostanejo na kmetih) in skrb se porazdeli na celo deželo. H koncu je povdaril pomen tega dela za naše družabno življenje in za našo mladinsko organizacijo, »Orle« in »Marijine družbe« posebej. Brez varstva in skrbi za zanemarejeno mladino ne bo dobrega naraščaja.

Zadnji referat je imel koncipient dr. Adlešič o skrbi za zdrava stanovanja. Razvil je najprej sliko sedanje stanovanjske bede, pokazal, kakšen vpliv ima stanovanje na človeka, kako je zdravo in udobno stanovanje lahko vir največje družinske sreče in zadovoljnosti, slabo stanovanje pa človeku lahko v fizično in moralno pogubo. Premotril je nadalje vzroke sedanje bede. Glavni vzrok je samovoljno gospodarstvo zasebnega kapitala na tem polju. Zasebni kapital išče le dobička. Vsled tega špekulacija z zemljišči, zidanje velikih hiš z mnogimi tlesnimi stanovanji, brez vrtov in brez večjih dvorišč in z visoko najemnino. Pomagati morejo tukaj le javni zastopi. Preskrbeti morajo manj premožnim slojem kredit, da lahko zidajo hiše z enim samim ali s par stanovanji. Občine morajo iti na roko pred vsem s tem, da pokupijo svet in preprečijo tako špekulacijo. Obširno se je pečal z državnimi zakoni iz let 1892, 1902, 1907, 1908 in 1910. Resnično zboljšanje pričakuje od zadnjega. Na Dunaju obstoja »Zentralstelle für Wohnungsreform« v ministru za javna dela, ki je zadržugam in posameznikom rad na razpolago z nasveti in pojasnili. V Ljubljani se je že ustanovilo društvo, da se posluži ugodnosti zakona iz leta 1910. H koncu je predavatelj navel ugodnosti hišic za eno družino.

Tečaj se je zaključil, kakor smo že sporočili, v petek zvečer. V ime udeležencev se je zahvalil g. F. Kovač vodstvu S. K. S. Z. za prireditve tečaja, predavateljem pa za temeljita predavanja. Tečaj je vse udeležence v kar največji meri zadovoljil. Spored je bil jako skrbno sestavljen. Udeleženci so se seznanili z najvažnejšimi nalogami socialnega dela med Slovenci. Referati so bili strogo stvarni, vsak govornik je vestno vpošteval razmere in pokazal, kje in katere naše organizacije morajo prijeti za delo. Povdarjala se je pred vsem

samopomoč. Tečaj bo gotovo obrodil svoje sadove. Želimo, da nam nakloni vodstvo S. K. S. Z. prihodnje leto enako izvrstnega. M.

Preganjanje pariških apašev.

Samoumor apaša.

V Viviersu so aretovali apaša Satorija v trenutku, ko je klical: »Živel Bonnot!« Ko je Satorij včeraj v ječi zvedel, da je bil Bonnot ustreljen pri obleganju avtomobilne lope v Choisyju le Roi, kamor se je skrnil, je izvršil samoumor.

Preiskava Bonnotovega trupla.

Iz Pariza poročajo: Nedeljski dogodki v Choisyju le Roi so zbudili veliko zanimanje v javnosti. Listi prinašajo cele strani dolga poročila o obleganju avtomobilne lope, kakor tudi slike po fotografskih posnetkih obstreljevanja lope z dinamitom. Preiskava Bonnotovega trupla je dognala, da je dobil bandit pet krogelj v glavo in eno v okrožje srca. Tudi na roki je bil Bonnot ranjen od strela. Med razvalinami razstreljene lope so našli številne browning-pistoole, kakor tudi 12 zavojev po 25 patron. Med Bonnotovimi papirji so našli razen njegove oporoke tudi vsoto 450 frankov, kakor tudi izrezke iz časopisov, ki se tičejo vsi zločinov banditov, nadalje fotografije preiskovalnega sodnika, policijskega šefa Jouina in policijskega inspektorja Colmarja. Pisemski obrat se je vršil med banditi potom malih anonc v listih.

Zasledovanje Garniera.

Policija zasleduje zdaj z vso marljivostjo drugega načelnika avtomobilnih roparjev, Garniera, kateremu je že na sledu kakor poročajo. Dognalo se je, da se Garnier ni skrnil v avtomobilno lopo.

Anarhist Fromentin — milijonar.

Razstreljena avtomobilna lopa je last anarhista Fromentina, ki je milijonar. K temu se je večkrat zatekal bandit Dubois, ki je rodom iz Odeše in ki je svoj čas služil v francoski legiji tujcev. Omenjeni Fromentin je originalen človek ter se javno izdaja za anarhista. V Choisyju le Roi je lastnik številnih hiš in vil ter je njegovo premoženje zelo veliko. Izdal je že mnogo denarja za tiskanje anarhističnih spisov. L. 1903. je potoval v Barcelono k Ferrerju, s katerim je bil zelo velik prijatelj, ter je v Barceloni posetil tudi moderno Ferrerjevo šolo. Ko je bil Ferrer usmrčen, je izdal brošuro: »Resnica o delih Francisca Ferrerja«. Fromentin je v Choisyju le Roi ustanovil celo kolonijo anarhistov. Ena izmed njegovih vil se imenuje »Villa Louise Michel«, neka druga pa »Villa Ellysée Reclus«. To njegovo kolonijo imenujejo že dalje časa rdeče gnezdo.

Hišne preiskave.

Francoski listi zahtevajo odločnih korakov proti anarhistom. Včeraj so izvršili v Parizu in okolici okoli 100 hišnih preiskav, zlasti v južnejših predmestjih, kjer je imel Bonnot številne zveze.

Zločini apašev.

Anarhisti Bonnot, Carcouy, Colin, Simektov, Cardy in Gouzy, ki so vsi aretovani ali pa mrtvi, so zakrivali trinajst roparskih napadov in devet smrt-

je vrgla, zatrjevala, da je slon že popolnoma vdomačen in bi lahko šla takoj k njemu.

»Vidiš, Stanko, sedaj bova pa imela varuha! On se ne boji v pustinji nikogar: niti leva, niti kače, niti krokodila. Tudi je jako dober ter naju gotovo ljubi.«

»Če se bo vdomačil,« rekel je Stanko, »in te bom lahko puščal pod njegovim varstvom, bom popolnoma miren hodil na lov, kajti boljšega varuha bi v celi Afriki ne mogel najti.«

Za trenotek je pa dostavil:

»Tukajšnji sloni so bolj divji, toda bral sem, da imajo na primer azijski sloni čudno slabost do otrok. V Indiji ni nikdar slučaj, da bi slon otroku kaj naredil, in ako vzbesni, kar se včasih dogaja, pošiljajo domači krotitelji k njemu otroke, da se pomiri.«

»Torej vidiš, vidiš.«

»V vsakem slučaju si prav naredila, da mi ga nisi pustila ubiti.«

Nato sta Nelkini zrenici zaplamteli radosti, kot dva zelenkasta plamenčka. Stegnila se je na prstih, položila obe roki Stanku na rameni, potegnila nazaj glavo in ga vprašala gledaje mu v oči:

»Ravnala sem, kot bi imela koliko let? Povej! Kot bi imela koliko let?«

On je pa odvrnil:

»Najmanj sedemdeset.«

»Ti se vedno norčuješ.«

»Jezi se ali ne. Kdo bo pa osvobodil slona?«

Ko je Nelka to zaslišala, se je pričela dobrikati kot mala mačica.

»Ti, jaz te bom pa zato ljubila in on tudi.«

»Jaz premišlujem to,« rekel je Stanko, »toda stvar bo jako težavna in storiti ne maram takoj, ampak šele, ko pojdemo spet na pot.«

»Čemu?«

»Zato, ker, ako bi ga takoj osvobodil, predno se popolnoma udomači in na nas privadi, bi jo takoj popihal.«

»O! Od mene ne pojde!«

»Ti misliš, da je on tak kot jaz!« odvrnil je Stanko z neko nepotrpežljivostjo.

Nato je pretrgal razgovor prihod Kalijev, ki je prinesel ubito zebro in njenega mladiča, katerega je vlovil Saba. Bila je sreča za psa, da je stekel za Kalijem in ni bil navzoč pri obravnavi s kačo, kajti brez dvoma bi bil stekel za njo in poginil v njenem moralnem objemu, predno bi mu še Stanko mogel priti na pomoč. Ker je zebri nožrebe ogrizel, je dobil za plačilo od Nelke po ušesih, česar si pa ni močno vzel k srcu, ker ni niti nazaj potegnil iztegnjenega jezika, s katerim je priletel z lova.

Med tem je Stanko povedal Kaliju, da namerava prirediti stanovanje v drevesu ter mu je sporočil, kaj se je zgodilo, ko so kurili v duplini in kaj je slon naredil s kačo. Načrt, da bi stanovali v baobabu, ki jih je zamogel varovati ne samo pred dežjem, ampak tudi pred divjimi zvermi, je bil zamorcu ja-

ko všeč, zato pa postopanje slona nikakor ni dobilo njegovega priznanja.

»Slon je neumen,« rekel je, »torej je vrgel nioko (kačo) v bobnečo vodo, Kali pa ve, da je nioka dobra, torej pojde k bobneči vodi ter jo bo poiskal in spekel, kajti Kali je moder — in domkey.«

»Donkey si res,« odvrnil je Stanko, »kače pa menda vendar ne boš jedel?«

»Nioka je dobra,« ponovil je Kali. Nato je pokazal ubito zebro in dostavil:

»Boljša kot ta nyama.«

Nato so šli vsi skupaj k baobabu in pričeli urejati stanovanje. Kali je poiskal nad reko ploščat kamen, velik kot obširno rešeto, položil ga v deblo, natusul nanj gorečega oglja, potem pa dodajal še vedno novega, ter pazil samo na to, da bi se trhljad v deblu ne užgala in ne nastopil požar celega drevesa. Rekel je, da dela to zato, da ne bi nič ne užgiznilo velikega gospoda in bibi. Pokazalo se je, da ta previdnost ni bila nepotrebná, kajti kakor hitro je dim napolnil notranjost drevesa in udaril na zunaj, so pričela najrazličnejša bitja prihajati izza razpadle skorje: hrošči črne in višnjeve barve, veliki kot slive, kosmati pajki, gosenice prst debele, kakor z iglami pokrite in gnjusne, obenem pa tudi strupeni skolopendriji, katerih pik zamore povzročiti celo smrt. Iz tega, kar se je godilo na zunanji strani debela, si je bilo lahko misliti, koliko podobne golazni je moralo v notranjosti poginuti od ogljenega dima.

Mrčes, ki je s skorje in z nižjih vej padal v travo, je tolkel Kali neusmiljeno s kamenjem in gledal pri tem vedno na zgornjo in na spodnjo odprtino, kakor da bi se bal, da bo vsak trenotek zagledal priti iz katere izmed nju še kaj novega.

»Zakaj tako gledaš?« vprašal je Stanko, »ali misliš, da je še kakšna kača skrita v drevesu?«

»Ne; Kali se bati Mzimu.«

»Kaj pa je to Mzimu?«

»Hudi duh.«

»Ali si že videl kedaj v življenju Mzimu?«

»Ne, toda Kali je slišal strašni ropot, katerega dela Mzimu v kočah čarovnika.«

»Kaj pa vaši čarovniki, ali se ga ne boje?«

»Čarovniki ga znajo zakleti, potem pa gredo po kočah in govore, da se Mzimu jezi in zamorci prinesejo jim banan, medu, pombe,*) jajc in mesa, da bi potolažili Mzimu.«

Stanko je skomizgnil z ramami.

»Torej je pri vas dobro biti čarovnik. Ali je morebiti ta kača bila Mzimu?«

Kali je zmajal z glavo.

»V takem slučaju bi slon ne ubil Mzimu, ampak Mzimu bi ubil slona. Mzimu je smrt...«

*) Pombe je domače pivo, narejeno iz žita »sorgo«.

(Dalje.)

nih žrtev. Njihovi znani zločini so sledeči: 27. novembra 1911 je bil pri Chalet-en-Bré umorjen šofer Platano; 14. novembra 1911 je bil uropan v Bologne-sur-Seine avtomobil gosp. Norman; 21. decembra 1911 je bil izvršen napad na bančnega denarnega slugo Caby; 4. januarja 1912 sta bila v Thiais umorjena rentier Moreau in njegova gospodinja; 31. januarja je bil izvršen v Les Aubrais napad na tovorni kolodvor, pri čemur sta bila ranjena dva uslužbenca; isti dan so umorili banditi pri Angerville nekega orožnika; 27. februarja je bil pri Saint Maudé uropan avtomobil gospoda Buissona; ravnotako je bil 27. februarja umorjen v Rue du Havre v Parizu detektiv Garnier; 29. februarja je bil poizkušen vlom v kontor notarja Tinbauta; dne 20. marca je bil poizkušen vlom v avtomobilsko lopo Palmajevo v Chatouju; 25. marca je bil umorjen v Montgeromu šofer Mathillé; 25. marca je bil izvršen napad na urad Sociétés Générales v Chantillyju, pri čemur ste bili umorjeni dve osebi in ena ranjena; 24. apr. pa je bil v Ivry-sur-Seine umorjen policijski šef Jouin in inspektor Colmar težko ranjen.

Policijski stražniki — člani častne legije.

Pariz, 30. aprila. V prihodnjem ministrskem svetu bo minister za notranje zadeve predlagal, da se podeli vsem pri obleganju skrivališča v predmestju Choisy-le-roi ranjenim policijskim uradnikom — križ častne legije.

Dnevne novice.

† Naši shodi. Predzadnjo nedeljo je govoril dr. Krek v Komendi na shodu izobraževalnega društva o politični izobrazbi. — Zadnjo nedeljo se je vršil shod Kmečke zveze v Moravčah, nato pa predavanje v izobraževalnem društvu; obakrat je govoril dr. Krek. — Isto nedeljo se je vršil občni zbor izobraževalnega društva in Orla v Mostah pri Ljubljani. Govoril je o potrebi mladeniške organizacije za našo stranko F. Terseglav.

† Inteligenca na Dunaju je včeraj pokazala, da stoji v ogromni večini v krščansko-socialnem taboru. Od junija lanskega leta, ko niso krščanski socialci od 33 mandatov za parlament rešili več kakor 2, do danes se je položaj tako izboljšal, da so si krščanski socialci v IV. razredu za občino priborili od 21 mandatov 11, v III. od 4 mandatov 3, v II., v katerem voli uradništvo in učiteljstvo, pa včeraj od 48 mandatov 32, v 14 slučajih so prišli v ožjo volitev, ki jim veliko obeta, liberalcev pa je inteligenca izvolila samo 2, in sicer v Leopoldstadtu, kjer je zbran dunajski Izrael. Seveda bosta »Narod« in »Zarja« vpila, da so svojčas krščanski socialci imeli ves drugi razred, a bosta seveda prezrla, da je treba izid sedanjih volitev v prvi vrsti primerjati z izidom junija meseca lanskega leta, in ta primera kaže, da so se Dunajčani zopet spametovali in da se krščansko-socialna stranka zopet dviga. Da imamo prav, dokazuje najbolj »Neue Freie Presse«. Iznenađena po izidu v IV. razredu je namreč pisala: »V četrtem razredu so bila tla za krščanske socialce ugodnejša. V drugem pa, ki voli sedaj, v inteligenčnem razredu, tu so tisti stanoviki, ki komaj čakajo, da krščanske socialce vržejo ob tla. Od 48 mandatov bodo komaj enega rešili.« Liberalci morajo torej biti danes hudo izenađeni. Spričo tega je triumfalno vpitje, ki se bo danes po svobodomiselnih in socialističnih listih najbržeje markiralo, le slepivo. Krščanski socializem napreduje in upati je, da ne bo dolgo, ko se bo Dunaj zopet docela otresel judov in socijev.

† Absolutizem na Hrvaškem in akcija v dunajskem parlamentu. Dalmatinski pravaški listi na uvodnih mestih odgovarjajo na napade liberalnih glasil, češ, da je dr. Šusteršič »izdal« Hrvaško, da so pravaški kapitulirali itd. Šibeniška »Hrv. Rieč« dobro izmiva liberalne glave, in piše: V čem je pa obstajala akcija njih (liberalnih) poslancev? Da so svojega predsednika doma pustili in na Dunaju stavili nekoliko vprašanj na predsednika parlamenta, ki niti za hip niso mogla ustaviti parlamentarnega dela. Nadalje je njihova akcija obstajala v tem, da so se strinjali s tisto revno izjavo koalicije v peštanskem saboru. Niti en njihov list ni niti z besedico nastopil proti tej izjavi. Končno pa obstoji njihova akcija v tem, da hočejo baje v dunajskem parlamentu obstruirati do padca komisarijata, ko se vé, da komisarijat mora pasti. — Potem poudarja list, da je ravno zasluga dr. Šusteršiča in Hrvatsko-slovenskega kluba, da je bano-vinsko vprašanje stopilo med prva vprašanja monarhije, radi katerih more med avstrijsko in ogrsko vlado nastati spor. Ako se ta spor pojavi, se bo rešil na korist Hrvaške, ali pa bo Hrvatsko-slovenski klub posegel po najjušjih parlamentarnih sredstvih, kakor je oficijelno napovedal.

Tako delajo resni može za čast Hrvaške. Kaj pa liberalci? Ti so po svojih zaveznikih v koaliciji podali v ogrskem parlamentu sramotno ponižno izjavo, v avstrijskem parlamentu nastopajo popolnoma nesmiselno in brezuspešno, pri tem pa psujejo one, ki lahko pokažejo na uspehe, ki imponirajo vsi politični javnosti monarhije. Liberalcem pač ni za dobrobit celokupnega hrvaštva, marveč njih pogled je ozkosrčno in sebično obrnjen zgolj na njih ozko strankarsko dvorišče. — Zadrška »Hrv. Kruna« piše med drugim: Cemu bi bila daljna obstrukcija v dunajskem parlamentu, ko se pa koalicija v Pešti kaže tako suženjsko udana? Cemu, ako ne za posmeh — po oni izjavi koalicije? Cemu, ako ne za prazno reklamo in še bolj prazno demonstracijo? Po izpremembi ministrstva v Pešti in po izjavi avstrijske vlade je gotovo, da mora Cuvaj pasti, zato je vsaka daljna obstrukcija v tem pogledu nesmiselna. Pravaši so vse storili, kar so mogli, tako v Bosni, Dalmaciji in Istri, a tudi Slovenci so se postavili za hrvaško stvar kakor za svojo lastno. Koalicija pa ni hotela drugega kakor kar vedno hoče: paktirati z mažarsko vlado. — Po tem hrvaško-slovenskem liberalnem kriku proti dr. Šusteršiču in Hrvatsko-slovenskemu klubu radi odklonitve nesmiselne obstrukcije je pa zanimivo čitati tozadevno dunajsko poročilo Biankinijevega »Narodnega Lista« z dne 27. aprila. List objavlja kratko znani sklep Hrvatsko-slovenskega kluba, potem pa pravi: Ta sklep, čeprav je diplomatičen, je preobrnil načrte Dalmatinskega kluba za vsestransko obstrukcijo, dokler se ne odpravi komisarijat na Hrvaškem. Pri današnjih razmerah v parlamentu more samo velika grupa uspešno obstruirati. Vsekako pa bodo dalmatinski poslanci porabili vsako priliko za obstrukcijo in ne bodo dali miru, dokler se sramotno stanje na Hrvaškem ne odpravi. — To se jako ponižno glasi; liberalni gospodi pa bi tudi toliko dobrega okusa prisojali, da bi po lastnem zatrdilu, da je uspešna obstrukcija mogoča le večji skupini, ne obečali vseeno — obstrukcije, tem manj potem, ko so dokazali, kako neresni in nesposobni obstrukcionisti da so — smešni nagajivci. Toda tako-le je: Gospodje so se hoteli proslaviti, pa so se le blamirali, sedaj jih je pa sram; a namesto da bi tiho vtaknili v žep svojo blamažo in šli v kraj, pa le tišče naprej, češ: Medved mora iz brloga, za to jamčijo izurjeni in izkušeni lovci, ki so šli nanj, mi pa pridno tulimo za plotom, morda nam bo potem le kdo verjel, da smo ga mi izgnali. Pomilovanja vredna politika!

† Liberalci o Čehih. Kdo ne vé, kako so nam liberalci vedno postavljali za zgled Čeha, v prvi vrsti seveda »napredne« mladočeha. Če kdo ni mogel razumeti, da je treba v blagor naroda šipe pobijati, je »Slovenski Narod« vpil: Pogledite Čeha, po njih se moramo ravnati, radikalni moramo biti! Sploh vedno so bili Čehi, predvsem seveda češki liberalci in dr. Kramář, našim liberalcem v vsakem pogledu merodajni, tisti pa, ki so o izbornosti češke narodnoliberalne politike dvomili, so bili najmanj izdajalci. Včeraj pa piše »Narod« o češki narodni politiki sledeče: »Zalibog se lahko reče, da večina čeških politikov ne more ali noče videti velike nevarnosti nemške taktike, katere načrti so od nemških učenjakov podrobno izdelani ter se od nemških politikov strategično izvajajo, ker so z res lepimi uspehi na kulturnem in ekonomičnem polju svojega češkega ljudstva tako omamljeni, da ne vidijo ogromnega napredka vesoljnega nemškega naroda v vseh panogah človeškega udejstvovanja, motreč le gibanja svojih nemških sodeželanov. Velika napaka je tudi nekonsekventen program čeških političnih strank, izvzemši socialne demokrate in realiste. Na eni strani hočejo obnoviti češko državo, namreč češko kraljestvo, ki bi jo tvorile dežele: Češka, Moravska in Šleska, ne uvažujoč, da naletijo na nepremagljiv odpor Nemcev in Poljakov, kateri poslednji tvorijo znaten odstotek prebivalstva na Šleskem, na drugi strani pa zopet hočejo, da se češki živelj na Dolnjem Avstrijskem upošteva kot enakopravni činitelj z nemškim prebivalstvom.« — Tukaj je v nekoliko lepših besedah povedano, da vse češke narodne stranke vodijo principiarno napačno politiko in taktiko in se jim očita skrajna nedosednost. Kadar pa smo mi kaj takega povdarjali, je bil seveda velik halo v taboru naših narodnih naprednjakov.

† Evharistični kongres naše socialne demokrate hudo v oči bode. Kaj pa ta kongres rdečkarje briga? Ali je morebiti zanje prirejen? V isti številki, v kateri »Zarja« svoje sodruge vabi na majsko proslavo, se zaletuje v evharistični kongres, kakor da bi se socialisti smeli zbirati, katoličani pa ne. Mislimo, da je veliko večjega pomena, ako se ves katoliški svet, katerega je še vedno več kakor socialističnega, zbere, da počasti Evharistijo, kakor pa če četa zapeljanih delavcev posluša hujska-joče in slepive fraze, ki se nikoli ne bodo uresničile in po katerih bo človeštvo le glava bolela. Evharistija se bo

še častila, ko ne bo na zemeljski obli niti enega socialnega demokrata več in ko bo spomin na naše ženialne jugoslovanske sodruge kvečjemu še ohranjen na kakšnih pergamentih.

† »Arbeiterzeitung« prinaša po svojem fiasku na Dunaju oklic za proslavo 1. maja, v katerem pravi: »Pred nami vstaja kraljestvo socializma, v katerem se bo izpolnila misel svobode, enakosti in bratstva!« — To piše list tiste stranke, ki je še pred dnevi svoje lastne češke delavce somišljenike na Dunaju po svojih agitatorjih dala pretepati, ker niso popolnoma istega mnenja, kakor so dunajski sodruzi in so postavili svojega kandidata. Kraljestvo svobode!

† Ljudsko šolstvo. Imenovani so: Jožef Gorišek, Adlešiči; Viktorija Svetek, Leskovec pri Krškem; Leopoldina Kogej, Hotedršica; J. Sepaher, Kranj; Elizabeta Trenz na nemški mestni deklški šoli v Ljubljani; Ivan Grad na drugi mestni deški šoli v Ljubljani; Aleksandra Kordiš, Loški potok; Frančiška Novak, Ledine. — Ljudska šola v Sv. Križu pri Kostanjevici se razširi na tri razrede, v Podgradu na dva razreda, v Spodnjem Karteljevem na dva razreda. — Vasi Gradovlje in Gostince se šolata v Dol. — Uredi se odškodnina za pouk verouka na javnih ljudskih šolah.

† Slov. katol. akad. društvo »Dan« v Pragi ima v četrtek, dne 2. maja 1912, v društvenih prostorih IV. občni zbor. Na dnevnem redu je tudi volitev novega odbora.

† Jugoslovanska Strokovna Zveza je priredila v nedeljo, dne 28. aprila v Predosljah pri Kranju shod, na katerem sta govorila posl. Zabret in Gostinčar. Shod je bil zelo dobro obiskan.

† Društvo vpkojenega učiteljstva na Kranjskem bo imelo občni zbor dne 6. maja ob 10. uri dopoldne v restavraciji »Narodnega Doma«. Odbor vabi k obilni udeležbi.

† Požar v Gameljnih. V nedeljo, dne 28. aprila ob četrtn na 11. uro ponoči je izbruhnil požar na skednju Ivane Kencilja v Srednjih Gameljnih in se takoj razširil na bližnja gospodarska poslopja, katera so bila lesena in s slamo krita. Domača požarna bramba je bila takoj na mestu nesreče in delovala jako srečno v veliko zadovoljnost vaščanov. Ogenj se je razširil na tri metre proč stoječi Kozeljev hlev in na drugi strani stoječo Žagarjevo hišo. Gasilcem pa se je posrečilo tu ogenj pogasiti, tako da so ostale že goreče stavbe le deloma poškodovane. Zelo hitro so prišli na pomoč gasilci iz Ježice pod vodstvom načelnika g. Vinko Ahlina, gasilci iz Tacna, Vižmarjev in oddelek šentvidskega gasilnega društva. Ker je bilo na poslojpu še precej klaje in okrog in okrog drva naložena, je bil sprva velikanski ogenj in le požrtvovalnosti gasilnega moštva se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil. Poslopja stoji zelo skupaj in gotovo bi bilo izgubljeno pol vasi, da niso gasilci tako pridno delovali. Resilno akcijo je vodil kot načelnik domačega gasilnega društva g. Fran Juvan, ki je bil med prvimi pri ognju. S pomočjo došlih gasilnih društev se je posrečilo ogenj kmalu pogasiti, nakar so na pomoč došla društva odšla domov, domače pa je ostalo na licu mesta do pol 6. ure zjutraj. Najprisrčnejša zahvala domačemu gasilnemu društvu za požrtvovalnost ter gasilnim društvom iz Ježice, Tacna, Vižmarjev in št. Vida, ker so v tako nepričakovano hitrem času prišla na pomoč. Kako je ogenj nastal, še ni znano, najbrže je ogenj zanetila zlobna roka. Škoda znaša, ker je orodje in tudi vozovje zgorelo, do 4000 K, zavarovanje pa znaša 900 K.

† Avstro - Americana. Prekomorska družba Avstro-Americana je imela 29. aprila v Trstu svoj VIII. redni občni zbor. Promet Avstro-Americane se je povzdignil preteklo poslovno leto na vseh njenih črtah. Zlasti se je povzdignilo število potnikov v kabinah, bodisi na prekoatlantskih progah, bodisi na voznjah po Sredozemskem morju in na Kanarske otoke. Tudi blagovni promet se je povzdignil. Eksport v Južno Ameriko se je zvišal od 372.000 met. stotov leta 1910 na 603.000 met. stotov 1. 1911. V vsem skupaj je družba izvršila v preteklem poslovnem letu 137 voženj ter prevozila preko Atlantskega oceana 8.141.000 met. stotov in 63.535 potnikov. Čisti dobiček znaša pri odpisu 4.161.782 K 39 h v zavarovalne fonde 1.586.360 K 20 h. Letošnja dividenda Avstro-Americane bo znašala 7 odstotkov (lani samo 4 odstotke). Družba bo izdala 30.000 novih akcij po 200 K ter bo tako zvišala nominalni kapital od 18.000.000 K na 24.000.000 K. Družba ima 38 parnikov, ki imajo skupno 161.580 ton.

† Umrl je v Ribnici v 62. letu svoje starosti c. kr. davkar v pokoju g. Kamilo Murgel.

† Za pogorelce na Ježici je poslal g. Jurij Marenče, gostilničar na Dolenjsko cesti, 50 K 70 vin. kljub temu, da je nedeljsko veselico oviralo slabo vreme in da so liberalni listi pogorelcem hoteli od-

jesti dohodek. Gostilno g. Jurija Marenčeta najtopleje priporočamo vsem, ki si ob prijetnem razvedrilu s sprehodom na lepo Dolenjsko cesto žele privoščiti izborno kapljico in prigrizek iz izvrstne gosp. Marenčetove kuhinje.

† Nezgode. 6letni Stefan Cenčič iz Selc si je 24. aprila zlomil doma nogo. — Posestnik Jakob Grošelj iz Doba je doma v sobi padel in si zlomil desno roko. — 43letni bajtar Josip Benedičič iz Selc št. 12 je 16. aprila vlačil opeko na saneh za pogorelca Fr. Trdina. Na neki strmini pa se je vsula nanj opeka, pri čemur mu je zlomilo križ. — Papov Marijo iz Tržiča št. 88 je pred dnevi pri sekanju drva vsekala njena sestrična Fr. Grahmaier po nesreči v levo roko. — 30letni Stefan Hvala, delavec v pivovarni »Union«, je pred dnevi padel po nekih stopnjicah v pivovarni in se znatno poškodoval na bradi in levi roki. — Janez Repovš, orgljarji gojenec iz Šmartna pri Litiji, je padel s kolesa, ker se mu ni ognil neki voznik, ter se na glavi in rokah močno poškodoval. — 42letni zidarski pomočnik Jan. Kušelj iz Luž obč. Senčur je delal na neki stavbi v Predosljah, pri čemur je padel nanj velik hlood in mu zlomil levo nogo. — Štiriletni posestnikov sin Franc Vrhovnik na Bregu obč. Križ je prišel k slamoreznicu na skedenj, kjer sta delala hlapec in dekla rezanico. V neopaženem trenutku je vtaknil roko v stroj, ki mu je zmečkal vseh pet prstov.

† Za popravo Vintgarja je dovolil deželni odbor 1000 K.

Ljubljanske novice.

† Na birmovanje in kanonično vilitacijo se je danes odpeljal v litijsko dekanijo presviti g. knezskoškof.

† Bankerot. Dr. Tavčar je v zadnji seji magistratnega gremija meni nič tebi nič izjavil, da ne bo ljubljanska občina niti vinarja več izdala, kakor je v mestnem proračunu, naj bo potem stvar, za katero gre, še tako nujna. Ker smo mi to grajali, nam »Narod« odgovarja sledeče: »V zadnji seji magistratnega gremija je župan dr. Tavčar opozarjal na to, da je pri mestni upravi med letom 1912. vezan na proračun, kakor je bil pod vladnim komisarijem potrjen. Ta opozoritev je bila docela zakonita, ker je župan vezan na proračun, ki končno vendar ni sama formalnost. Župan bo pri svoji izjavi vstrajal, posebno če se upošteva, da je sam občinski svetnik Štefe dosegal podal mestnemu svetu predlogov, bodisi nujnih, ali ne nujnih, ki bi stali, ako se izvršijo, vsaj 500.000 kron. Otročarija pa je, če meni »Slovenec«, da bodo njegovi vse močoe in nemogoče nasvete stavili, za pokritje pa dali županu skrbeti. Na tak način ne bomo gospodarili na magistratu, in za neproračunjene zdatne izdatke v letu 1912. moralo se bo preskrbeti tako, kakor je predpisano v § 33. občinskega reda. Tako se bo postopalo! Tako postopanje pa ni izraz slabosti, pač pa izraz tistega reda, ki je v zakonu mestnemu gospodarstvu predpisan. Da bi bilo dosegaj kako kolo v mestnem gospodarstvu zastrtjo, o tem sanja le g. Štefe, kateremu je, kar sedi v magistratu, pričelo nekaj novih koleščkov brenčati po glavi. Ali to brenčanje ne bo premaknilo niti vejice v najzadnjem paragrafu mestnega občinskega reda. Red, red je glavna stvar, in pri tem bo magistrat vstrajal!« — Pustimo kolesa in koleščke in se pomenimo o stvari, ki je preveč resna, da bi se smeje zbijati ob njej neslane šale. Župan je sam pri svoji inštalaciji poudaril, da je treba v prvi vrsti nižjim slojem pomagati in da je ta pomoč nujna. Zdad naenkrat pa pravi, da se ne bo a bsolutno nič naredilo, češ, proračun za leto 1912. teh nujnih potreb ne pozna in vrh tega izkazuje še deficit. Predlogi, ki so jih stavili svetovalci S. L. S., so ali taki, ki številke v proračunu za 1912 prav nič ne izpremeje ali pa segajo tako daleč, da se bodo dali izvršiti t. k. o. m. pri mernega časa. Tako n. p. bi upeljava redu, kar se tiče podpor, ki se dajo mestnim revežem, prav nič ne stala, temeljita preuredba oskrbe revežev pa bi se polagoma uvajala po tehtnem načrtu. Toda liberalna večina ljubljanskega občinskega sveta je vse te stvari popolnoma odklonila, ni pokazala niti dobre volje, da se jih loti in iznašla le izgovore, da jih vrže pod mizo. Tak je položaj. Sedanja večina občinskega sveta se socialnih reform sploh noče lotiti, ne l. 1912., ne l. 1913., ne l. 1914., ne l. 1915., ako bo takrat še na magistratu. Kar pa se pokritja tiče, pravi § 33., na katerega se »Narod« sklicuje, da ima za pokritje občinski svet skrbeti, ne posamezni občinski svetniki, gotovo tudi ne vsi skupaj, ker niso vsi enega mnenja, manjšina seveda tudi ne, ampak skrbeti ima za to večina. Če tedaj kak občinski svetnik, naj bo katerekoli stranke, kaj predlaga, mora večina občinskega sveta, ako je stvar nujna, skrbeti, kje bo zanje denarja našla. Zato ker je občinski budget vsled Hribarjevega gospodarstva deficiten, vendar ne

morejo mestni delavci dalje stradati. To je tako jasno stališče, da je le tisti ne more razumeti, ki so se mu kolešči v glavi ustavili. In čisto jasno je, da pomeni popoln bankrot Ljubljane, ako se na vseh koncih in krajih pokažejo velike in nujne potrebe, večina občinskega sveta pa pravi: Kaj to nam mari, mi nimamo penozov! Res daleč smo prišli v beli Ljubljani. Stara ura na rotovžu je tako polomljena, da je res treba novih koleškov, da bo Ljubljani prav kazala!

Ij Kako se iz nič nekaj naredi. — Podržavljenje ljubljanske policije. — Prihranek za mestne nižje uslužbenice in delavce. Podržavljenje ljubljanske policije je torej gotova stvar. Ogrorna večina ljubljanskih davkoplačevalcev je včerajšnje »Slovenčev« poročilo o definitivnih zaključkih čitala z največjim zadovoljstvom. Le najzagrizenejši liberalci niso s tem zadovoljni. Ti pa imajo za to posebne vzroke, o katerih bo še prilika govoriti. »Narod« je bil včeraj tako prijazen, da pisari o zaslugah dr. Tavčarjevih pri znižanju prispevka, napram temu naj pa zadošča le suho konstatiranje, da so na magistratu bili trdno prepričani, da je vladna izjava za 100.000 kron zadnja beseda, in je pozneje »Narod« sam konstatiral, da se dr. Šusteršič trudi, da bi dosegel še nižjo vsoto. Ljubljana torej po trudu deželnega glavarja in S. L. S. profilitira s podržavljenjem policije, kajti če bi šlo po sklepu večine ljubljanskega obč. sveta in pisarjenju »Slov. Naroda« in »Dana«, bi policija ne bila nikdar podržavljena in Ljubljana bi morala za mestno policijo vsled trme liberalnih mestnih »gospodarjev« izdajati na leto najmanj 120.000 K več kot jih bo pa izdajala sedaj! Sedaj bo občina prihranila okoli 120.000 kron! Iz nič se je torej proti volji liberalne stranke vendarle nekaj naredilo. Ljubljanski župan, ki je tako zdihoval vsled nujno potrebnega zboljšanja mestnim nižjim uslužbenecem in delavcem, naj sprejme na znanje, da bo zastopstvo S. L. S. v občinskem svetu stalo na stališču, naj se prihranek porabi pri zboljšanju sedanjega obupnega položaja mestnih nižjih uslužbenecv in delavcev. Poleg tega je S. L. S. prihranila Ljubljani 100.000 K, katere je hotela liberalna večina po nepotrebnem vreči proč za gledališče, namignila je že na razne točke proračuna, kjer se dá marsikaj prihraniti, marsikje zvišati dohodke, n. pr. pri mestnih stanovanjih itd. Dr. Tavčar torej lahko Boga hvali, da ima na magistratu občinske svetnike S. L. S., ki nimajo zaprašenih koleškov in ki iz dr. Tavčarjevega »nič«, razumejo nekaj narediti.

Ij Drugod in pri nas. Mestni svet Prage se tudi letos obrača, kakor vsako leto, na prebivalstvo Prage s prošnjo, naj okraši kakor je v drugih velikih mestih navada, okna, balkone, izložbe, terase itd. s cveticami. Z ozirom na izkušnje zadnjih let apelira praški mestni svet zlasti na lastnike izložb in trgovin, naj okrase portale in trgovske lokale s cveticami, ker pače tak okras najprej v oči in je obenem tudi jako dobra reklama. Tudi javne urade in denarne zavode naproša mestni svet, naj okrase okna in balkone svojih hiš s cveticami. Poučne brošure o primernih cveticah pošilja mestni magistrat Prage na zahtevo brezplačno. Okusne dekoracije s cveticami bodo obdarovali. Kako bi bil v Ljubljani n. pr. lep in ljubek naš Mestni trg, če bi bili pomoli nad trgovinami okrašeni z rožami. Pa v Ljubljani mestni magistrat v tem oziru nič ne stori. Dr. Tavčarjeve »rožice« cveto edinole v dišečih predalih »Slovenskega Naroda«.

Ij Most pri prisilni delavnici bo vsled intervencije zastopstva S. L. S. jutri zopet odprt prometu. Danes most popravljajo.

Ij Predavanje izobraževalnega društva za Trnovo in Krakovo se vrši v petek, dne 3. maja ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih, Konjušna ulica 4 (pri Repniku). Predaval bo g. dr. M. Natlačič en. Prosimo člane, da se udeležijo v največjem številu. — Odbor.

Ij Avijatik Widmer v Ljubljani. Znani avijatik Widmer namerava — v mesecu maju — prirediti nekoliko poletov v Ljubljani. V ta namen pojde prihodnji četrtek v Ljubljano, da si ogleda Tivoli, kjer naj bi bil prostor za polete.

Ij Imenovan je za primarja deželne bolnišnice na II. kirurški oddelku g. dr. J. Stojc.

Ij Izlet. — Podružnica »Slomškove zveze« za Ljubljano in okolico ima svoj dogovorjeni izlet v četrtek, dne 2. maja t. l. v Domžale. — Iz Ljubljane se odpeljemo ob 11. uri 50 min., a kdor ne more takrat, naj pride ob 2. uri za nami. Dobrodošli vsi člani in članice, pa tudi drugi naši prijatelji!

Ij Samoumor iz strahu pred vojaškim kazenskim zakonom. Včeraj popoldne ob pol štirih si je na podstrešju ljubljanske artiljerijske vojašnice s službenim revolverjem končal življenje 20letni korporal od nadomestnega kadra Fr. Šikovec. Kroglja mu je prebila desno čelo in je zdravniška komisija konstatirala takojšnjo nastop smrti;

prepeljali so ga v garnizijsko bolnišnico. Nesrečnik je pustil pismo na svojo- ga brata, uslužbenega pri trgovcu gospodu Babiču na Dolenjski cesti, v katerem sporoča njemu in starišem poslednje pozdrave. Vzrok samoumora je strah pred kaznijo: zaradi tega, ker je v tretjič čez deveto brez dovoljenja izostal iz vojašnice, je bila vložena proti njemu kazenska ovadba na garnizijsko sodišče. Obup, ker bi vsled kazni ne dosegel po končanih vojaških letih službe pri finančni straži, za katero se je po- tezal, je pognal mladega moža v prostovoljno smrt.

Ij Sprememba posesti. Hišo stavbenika E. Schupplerja v Slomškovi ulici št. 14 je kupila za 74.000 K Obrtna pomožna blagajna.

Ij Umrli so v Ljubljani: Uršula Kristan, občinska uboga, 70 let. — Marija Merček, bajtarjeva hči, 15 let. — Neža Primc, zasebnica, 72 let. — Fran Adam, sprevidnik južne železnice v pok., 82 let. — Stanislav Grad, učenec, 8 let.

Ij Pri ballnanju sta se bila včeraj sprla na nekem dvorišču na Tržaški cesti dva brata. Med preprirom je eden pograbil kroglo, s katero pa ni zadel svojega brata, marveč nekega drugega gosta ter ga na ustnicah znatno telesno poškodoval in mu tudi odbil pol zgornjega sekalca. Zadeva pride pred sodišče.

Cerkveni letopis.

Ij Šmarnične govore v stolnici bo imel letos preč. g. P. Franc Dutschke, redemptorist iz Eggenburga na Nižje-Avstrijskem.

Primorske vesti.

p Samoumor gozdnega uradnika. Kakor smo včeraj poročali, se je v Gorici ustrelil 29letni uradnik pri gozdnem uradu Jožef Korschitz. V bolnišnici mu gre na bolje. Korschitz je študiral gimnazijo v Ljubljani ter je sin bivšega ravnatelja idrijskega rudnika. Korschitz je hud germa.

p Umrli je v Trstu poštni poduradnik g. Fran Presel.

Razne stvari.

Dva krakovska vseučilišnika aretovana v Rusiji zaradi vohunstva. Dva slušatelja agronske fakultete na krakovski univerzi, ki sta bila ob velikonočnih praznikih na Ruskem Poljskem, so 28. t. m. na meji, ko sta se vračala nazaj v Avstrijo, aretirali in odpeljali v ječo v Olkusz, češ, da sta avstrijska vohuna.

Grozen samoumor učiteljice. V noči 28. t. m. je v Olomucu izvršila 34 letna učiteljica Viljemina Törk grozen samoumor. Polila si je nočno srajco s špiritom ter se zažgala. V istem trenutku se je zbudil oče nesrečnice, učitelj Edvard Törk, ki je skočil iz postelje in skušal plamene zadušiti; Törkova pa je medtem že dobila grozne opekline in tudi njen oče je dobil na rokah opekline. Dekle so prepeljali v bolnišnico, kjer pa je drugi dan umrla. Nesrečnica je izvršila samoumor bržkone v hipni zmedenosti.

Poneveril 40.000 mark in pobegnil je knjigovodja »Parkhotela« v Düsseldorfu Laschek. Dva njegova sokrivca so zaprli.

Ciklon v Ameriki. V Oklahomi v Ameriki je v soboto popoldne napravil velik vihar v mnogih krajih velika opustošenja. Iz kraja Lugert poročajo, da je vihar zagnal s tira železniški vlak, ki je vozil mimo. Mnogo potnikov je bilo ubitih in ranjenih. V Lugert je došel poseben vlak z zdravniki na pomoč.

Ubil se je v Parizu zrakoplovec Vedrinez.

Telefonska in brzojavna poročila.

AVSTRIJSKA DELEGACIJA.

Vprašanje dr. Šusteršiča.
Interpelacija dr. Čingrija in Spinčiča.
Dunaj, 30. aprila. Pred sejo avstrijske delegacije se je vršil pri predsedniku Dobernigu posvet avstrijskih delegatov. Dr. Lecher je naznanil, da bo v današnji seji interpeliral predsednika zavoljo časa sklicanja in dobe zasedanja delegacij. Mnogi delegati so povdarjali, da ogrska delegacija ni pravilno sestavljena, ker manjka zastopnikov hrvaškega sabora in da so zavoljo tega sklepi ogrske delegacije neveljavni. Tega mnenja niso izražali samo vsi jugoslovanski delegati, ampak tudi mnogi nemški, med njimi predvsem dr. Baernreither. Temu naziranju so dali začetkom današnje seje avstrijske delegacije v vprašanju na predsednika najprej izraza dr. Šusteršič in tovariši. Dr. Šusteršič je opozarjal na to, da ogrska delegacija letos ni kompetentna, ker niso v njej zastopani poslanci hrvaškega sabora, kakor to določa pogodba iz leta 1867. Tudi poslanec Čingrija vložil podobno interpelacijo na

skupno vlado. Poslanci Spinčič in tovariši interpelirajo skupno vlado zavoljo sistiranja ustave na Hrvaškem in vprašajo, ali bo skupna vlada storila kakšne korake, da se bodo na Hrvaškem, materi zemlji vseh Hrvatov, spoštovale postavle, ustava in državljanske pravice in da ponehajo ondi politična preganjanja. Hrvatom se tudi ne sme braniti, da svoje razmerje do vladarja uredijo tako, kakor je v njihovem interesu. Interpelanti zahtevajo, da se Hrvaški vrne ustava.

Dunaj, 30. aprila. Delegaciji je predložila skupna vlada šestmesečni skupni proračunski provizorij.

OGRSKA DELEGACIJA.

Ekspozice ministra za zunanje zadeve.

Dunaj, 30. aprila. Začetkom seje ogrske delegacije se je podpredsednik grof Zichy v toplih besedah spominjal rajnega ministra grofa Aehrenthala. Nato je minister za zunanje zadeve grof Berchtold predložil šestmesečni skupni provizorij do konca oktobra. Provizorij se je izročil odseku četvorice, ki se je takoj zbral. Minister grof Berchtold poda nato v odseku takoj svoj ekspozé o zunanjem položaju in izvaja:

Avstrijska zunanja politika se giblje v smeri, katero ji je dal grof Aehrenthal, v okviru dobro preizkušene trozveze, kateri hočemo, primerno naši miroljubnosti, ostati zvesti. Z Nemčijo stojimo neomajno v najprisrčnejšem razmerju, naše razmerje do Italije pa nosi pečat vedno tesnejšega zaveznitva. Kar se tiče drugih držav se minister zadnjim izvajanjem ruskega zunanjega ministra v dumi popolnoma pridružuje in meni, da je v njih podano jamstvo za nadaljnjo prijateljstvo med Avstrijo in Rusijo. S Francijo in Anglijo vzdržuje Avstrija i nadalje tradicionalno prijateljstvo, kakor tudi do Turčije. Izpolnitev trgovinskih odnošajev med Avstrijo in drugimi balkanskimi državami bo imelo tudi ugodne posledice v političnem oziru. Kar se tiče laškoturskega konflikta, je kljub ne majnim diferencam v nazorih upati, da se najde rešitev, ki bo obe državi zadovoljila. Minister trdno upa, da se od strani Italije ni treba bati ogroževanja miru na Balkanu, še manj pa morebiti izpremembe evropske posesti Turčije. Minister izjavlja, da je Porta obljubila, da Dardanele takoj otvori, kakor hitro bodo razmere to dovolile. Naša politika, nadaljuje minister, je politika stabilnosti in miru ter se ogiblje vsakih zapletljajev. Nočemo prevratov, ne zasledujemo nobenih agresivnih namenov in ne težimo po ekspanziji, vendar pa zahtevajo razmere časa, da armada in mornarica tako izpopolnjujemo, da ne zaostanemo za drugimi velesilami. Minister izraža upanje, da bosta delegaciji v preizkušeni požrtvovalnosti pokazali razumevanje za nujne potrebe vojne uprave in ne bosta odrekli jamstva za moralno in materialno posest države in ohranitev svetovnega miru.

Budimpešta, 30. aprila. Za Berchtoldom je govoril vojni minister A u f f e n b e r g, ki je zlasti povdarjal, kako vojna uprava skuša povoljno rešiti podčastniško vprašanje in je obema vladama že predložila tozadevni načrt. Minister se je branil proti očitkom, da posega v državnopravna vprašanja in naglašal, da vodijo vojno upravo izključno le militaristični motivi.

DARDANELSKO VPRAŠANJE.

Carigrad, 30. aprila. Porta je ruski vladi na njeno noto odgovorila, da bo Dardanele takrat odprla, ko bodo to razmere dopustile in se vojni položaj v Egejskem morju izpremeni.

ITALIJA GROZI.

Rim, 30. aprila. »Tribuna« objavlja oficijelno inspirirano notico, v kateri daje izraza veliki nejevolji Italije, da se ni posrečilo Turčije z obstreljevanjem Dardanel prisiliti k miru in da Turčija zdaj skuša s zaprtjem Dardanel na druge velevlasti vplivati, da tripoliško vprašanje v prilog Turčije rešijo. »Tribuna« grozi velevlastem, ki bi hotele Turčijo zdaj podpirati, češ, da bi s tem kršile svojo nevtalitetu. Italija se je obvezala, da ne vodi vojske v Adriji in Jonskem morju, ne bo se pa obvezala, da ne bi vodila vojske v Egejskem. Italija hoče, da Turčija sklene mir na podlagi popolne izročitve Tripolisa.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 30. aprila. Danes se je v državnem zboru vršila debata o predlogih odseka za državne uslužbenice glede dohodkov neeraričnih poštarjev in ekspeditorjev. Trgovinski minister je posegel v debato ter pohvalil poštarje, vendar rekel, da gredo zahteve odsekov predaleč. (Ugovori.) Krščansko-socialni poslanci so povodom svoje zmage na Dunaju pršli k današnji seji z belimi nageljai.

MAZARI IN HRVATJE.

Budimpešta, 30. aprila. Utis včerajšnjega govora dr. Lukacsa je na hrvaške delegate je jako slab. Lukacs je vedno, kadar je govoril o Hrvatih, nazival Hrvate »naši sodržavljeni tujega jezika«. Tako poniževalno ni govoril o Hrvatih že 10 let noben ministrski predsednik. Nade, katere je polagala koalicija na dr. Lukacsa, so propadle.

Budimpešta, 30. aprila. Komisar Cuvaj je posetil Khuena, nakar je odpotoval nazaj v Zagreb.

Budimpešta, 30. aprila. Listi pravijo, da bo Cuvajev komisariat trajal še kak mesec, ker hoče mažarska vlada, da potihnejo preje vsi glasovi iz Avstrije, ker noče, da bi se mislilo, da se je udala na avstrijski pritisk.

NESREČA NA SCHÖCKLU.

Grдец, 30. aprila. Medicinca Gustav Schafka in Karol Serneck (Serneck?) sta se ponesrečila na Schöcklu. Serneck je padel 15 metrov globoko in se težko poškodoval.

PARNIK »CARPATHIA« NA POVRATKU.

Reka, 30. aprila. Parnik »Carpathia« družbe Cunard-Line, ki je kakor znano rešil del potnikov s potopljenega »Titanica«, bo priplul 6. maja na Reko. Za prihod parnika nameravajo prirediti časten sprejem.

PRVI MAJ.

Trst, 30. aprila. Zaradi stavke uslužbenecv cestne železnice je sklenila zveza lastnikov taksametrov, da bo vzdrževala 1. maja promet med Trstom in Barkovljam, oziroma Miramarom. Avtomobili bodo ta dan vozili vsake četrte ure.

BIVŠI MINISTERIALNI RAVNATELJ OBSOJEN.

Pariz, 30. aprila. Bivšega ministerialnega ravnatelja Hamona so zaradi defraudacij obsodili na pet let ječe in 20.000 frankov globe. (Hamonu se je očitalo med drugim tudi to, da je opremo francoskega poslanštva na Dunaju predrago zaračunal.)

FRANCOZI ZA VOJAŠKO ZRAKOPLOVSTVO.

Pariz, 30. aprila. Dosedanja javna denarna zbirka v prid francoskemu vojaškemu zrakoplovstvu znaša že nad tri milijone frankov, kar zadostuje za nabavo 200 letalnih strojev.

HIŠNE PREISKAVE V PETERBURGU.

Peterburg, 30. aprila. Policija je izvršila včeraj številne hišne preiskave pri delavcih in dijakih in aretovala mnogo oseb. Močne čete policije stražijo v bližini tovarn in visokih šol, da preprečijo kake revolucionarne spominske obhode. Mnogo delavcev je pričelo stavkati.

DIJASKE DEMONSTRACIJE V PETERBURGU.

Peterburg, 30. aprila. Včeraj popoldne je priredilo 7000 peterburških študentov in študentk demonstracijo proti umoru delavcev na pralnicah lenskih zlatih rudnikov. Na čelu spreveda, ki se je pomikal pred kazansko cerkev, je vihrala črna zastava; demonstrantje so peli pogrebno pesem. Žandarmerija in policija na konjih sta razkropila demonstrante. Aretirali so 123 demonstrantov, med temi 39 študentk in 13 delavcev.

SMRTNI PADEC TURISTA.

Kufstein, 30. aprila. Dr. Lemelmann iz Monakovega je padel na južni steni Sonnecka 400 metrov globoko in obležal mrtev.

VIHARJI V SEVERNI AMERIKI.

Oklahama, 30. aprila. Vsled tornada v Oklahami in severnem Teksasu je izgubilo 80 oseb življenje, okoli 100 pa jih je ranjenih.

SPOMENIK ZA ŽRTVE »TITANICA«.

London, 30. aprila. Soproga predsednika Združenih držav, gospa Taft, je izdala oklic, v katerem pozivlja, naj se žrtvam »Titanica« postavi spomenik.

IZJEMNO STANJE NA HRVAŠKEM.

Novi ogrski ministrski predsednik je obiskal 28. t. m. hrvaškega diktatorja Cuvaja. Posvetovala sta se poldrugo uro o položaju in se popolnoma sporazumela. Cuvaj bo še nadalje vodil posle kraljevega komisarja na Hrvaškem.

KATOLIŠKO VSEUČILIŠČE NA SOLNORAŠKEM.

Na občnem zboru Katol. vseučiliščne društva dne 23. t. mes. je izjavil kardinal Katschthaler, da upa, da se otvori katoliško vseučilišče v Solnogradu leta 1916.

STRAŠNI BOJI MED KITAJCI IN TIBETČANI V LHASSI.

Sveto mesto čestilcev Bhude, Lhasa, kjer stoluje Dalay Lama, najvišji duhovnik Bhudistov, je zdaj torišče strašnih bojev Kitajcev s Tibetčani. Poroča se, da je v teh bojih padlo že 900 Tibetčanov in 300 Kitajcev. Tibetčani oblegajo 1000 Kitajcev v južnem delu

mesta Lhasse. Več hiš v sveti Lhasse gori. Serajski samostan, veliki tempelj in palača Dalaj Lama ni poškodovana.

NASILSTVO PERZIJSKE VLADE.

Perzijska vlada je ukazala policijskemu načelniku v Teheranu, da naj zapre vse nasprotnike sedanje vlade.

VOLITVE V SRBSKO SKUPŠČINO.

Pri volitvah v srbsko skupščino je dobila vlada le malo večino.

ANGLEŽI ARETIRALI KREČANSKE POSLANCE.

Angleška vojna ladja »Minerva« je ustavila grški parnik »Peloponnesos«, na katerem so se vozili v grški državni zbor izvoljeni posl. na Grško. Angleži so Krečane zaprli. Na Grško se je vozilo 10 krečanskih poslancev.

BOJ CENTRA PROTI DVOBOJU.

Ker je nemški vojni minister plem. Heringen izjavil, da častnik, ki odklanja dvoboj, ne spada v družbo častnikov, je pričel centrum najodločnejšo akcijo proti dvobojni razvadi. Centrum namerava predlagati, da naj se vojaški kazenski red izpremeni tako, da bo moral vsak častnik, ki se bo dvobojeval, zapustiti armado.

ANGLEŠKI MORNARJI PROTI KITAJCEM IN PROTI NEORGANIZIRANIM MORNARJEM.

Na shodu v Liverpoolu so sklenili angleški mornarji in kurjači, da ne bodo več delali na takih ladjah, kjer sprejemajo Kitajce ali pa neorganizirane mornarje.

DARDANEL TURKI NE ODPRO.

Turški ministrski svet je sklenil, da Dardanel Turki ne odpro, dokler se nahaja laško vojno brodovje v Arhipelu.

KNJIGOTRŽTVO.

Zaobljuba. Povest. Hrvatsko spisal Ferd. Bečić. Poslovenil P. Medvedšek. Ta jako lepa povest opisuje zgodbe hrvatskega mladeniča, ki je postal v francoski družbi vojak, se bojeval v Alžiru in se povzpela do generala. Roman je sila mikaven. Stane broširan K 1'80, vezan K 2'60.

Pet tednov v zrakoplovu. Spisal Jules Verne. Prevel A. Kos. Roman opisuje pettedensko vožnjo po zrakoplovu, z njo združene nevarnosti in opazovanja zemlje iz zračnih višin. Jules Verne je gotovo najzanimivejši svetovni pisatelj, iz njegovih povesti se pa mladina tudi veliko nauči, zlasti zemljepisja. Imajo pa njegovi romani tudi redko visoko нравno vrednost. Stane vezano K 3'80.

Valerija. Zgodovinska povest. Spisal A. de Waal. Prevel N. J. P. Ta krasni roman iz poganske dobe, ko se je preganjalo krščanstvo, naposled pa slavno zmagalo, ne potrebuje posebnega priporočila, saj slovi po celem svetu. Knjigo, ki je tudi izredno vzgojnega pomena za ljudstvo, dišijo slike, ki seznanjajo bravca z rimsko dobo. Stane broširana K 1'50, vezana K 2'10.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 50. aprila 1912.

Pšenica za maj 1912	11'85
Pšenica za oktober 1912	11'37
Rž za maj 1912	10'28
Rž za oktober 1912	9'55
Oves za maj 1912	10'28
Oves za oktober 1912	9'20
Koruza za maj 1912	9'49
Koruza za julij 1912	9'37

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306'2 m, sred. tlak 736'0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
29	9. zveč.	727'8	10'6	brezvetr.	oblačno	
30	7. zjutr.	29'4	9'1	sl. svzh.	m. obl.	1'8
	2. pop.	31'3	13'4	m. jvzh.	oblačno	

Srednja včerajšnja temp. 11'0°, norm. 11'8°.

Zahvala.

Podpisano županstvo zahvaljuje se tem potom **Kranjski hranilnici v Ljubljani** za velikodušne darove, ki jih je darovala za ograjo šolskega vrta v Hinjah znesek 50 K in notranjo opravo nove Šmihelske cerkve, v znesku 300 K. 1379

Županstvo Žužemberk, 27. aprila 1912.

Stariši so nam ušli!

Troje mladi kanarčki.

Oddajo naj se v kantini 27. pešpolka.

SVARILO.

1380

S tem svarim vsakega, mojemu očetu **Francu Mallč na Vinici št. 13**, kateri je že starostno slab, — denar ali denarne vrednosti posojevati, ali pa v mojem imenu pogodbe, dogovore, ali druge posle in kupčije sklepati, ker jaz za njega nisem plačnik in on tudi nima od mene nobenega pooblastila. Sam pa nima nič posestva.

Tudi svarim vsakogar v mojih gozdih drva (hraste in dr.) sekati, ker bi bil primoran dotičnika zaradi gozdne tatvine prijaviti sodniji.

Rudolf Mallč,

posestnik na **Vinici št. 13**, stanujoč na Dunaju, XIII/2. Amolsgasse 17.

Lep gozd in žaga

1345

z malim posestvom sta na prodaj pol ure od postaje Vrba na Koroškem. Cena 45.000 kron. Pojasnila daje **J. Vospernik, Podravlje, Koroško.**

Priporočamo
manufakturno
trgovino

J. Ciuha

Stari trg št. 1.

»POD TRANČO«.

1393

Izgubila se je okrogla, zlata

broža

z modrimi kamenčki v obliki spominčice v velikosti desetice. Mogoče je ostala v vlaku do Višnjegore. Najditelj naj naznani svoj naslov upravi lista pod št. 1385.

Trideset oralov lepo zaraščenega gozda

1346

z lepo, eno- z 8 sobami in 2 kuhinjama nadstropno vilo tik deželne ceste v št. Martinu pri Rožeku se takoj proda. Cena 13.000 K. Več pri **J. Vosperniku, v Podravljah, Koroško.**

Trgovski pomočnik

specerijske stroke, dobra moč, želi primerne službe, najraje kje na deželi. Oglase naj se pošlje na upravo »Slovenca«. 1314

Hiša

s 6 sobami, vrtom in pritliklinami se iz proste roke proda. Rožna dolina št. 227 pri Ljubljani. 1344

Stanovanje

išče v Ljubljani mirna stranka v bližini cerkve, s tremi sobami, kuhinjo in pritliklinami. Prijazne ponudbe na 1337 upravo »Slovenca« pod šifro: »A. R.«

Mesečna soba

za 1. maj, elegantno meblirana, posebni vhod, se odda. Wolfova ulica, I. nadstropje. Poizve se z prodajalci, Wolfova ulica 4, cerkveno blago. 1155

Ne kupujte ur

predno si niste ogledali ure z znakom

„Tup“

precizni, elegantni, nedosežni izdelek.

Edina zaloga:

LUD. ČERNE

zlatar in trgovec z urami

Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Geniki brezplačno.

1236

Stanovanje

s tremi sobami in vsemi pritliklinami se odda s 1. majem. Poizve se: **Elizabetna cesta 5 v prodajalni.** 1365

500 K zaslužka

v enem letu, kdor se hoče s 1000 kronami udeležiti k nekemu izdelovanju v Ljubljani. — Ponudbe takoj na upravnishstvo »Slovenca« pod naslovom »Izdelovanje 1353«. 1353

Konfekcijska trgovina

In 970 50

zavod za izdelovanje oblek po meri

A. Kunc, Ljubljana

Dvorski trg Židovska ulica

priporoča svoje izborne izdelke

vsakovrstnih pomladnih oblačil.

Strogo solidna postrežba.

Najnižje, stalne cene.

Ilustrovani ceniki na razpolago!

Motorno kolo

2 1/2 HP Nekarsulm ali pa 3 1/2 HP Peugeot se ceno proda. Obe kolesi dobro ohranjeni. Več pove **A. Vrhovnik**, deželna vlada. 1365

Prenočišča.

Od 17. maja do 24. maja 1912 (6 noči) rabi mestni magistrat večje število sob. Vsi oni, ki bi imeli za zgoraj omenjeni čas na razpolago kako sobo (tudi z dvema posteljama) blagovole naj se oglasiti tekom tega tedna od 12 - 2. ure popoldne ali od 5 - 7. ure zvečer v nastanjevalnem uradu mestnega magistrata. 1384

Št. 13512.

Razglas.

V smislu § 53. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljana daje podpisani mestni magistrat javno na znanje, da so računski sklepi za leto 1911 in sicer

1. mestnega zaklada,
2. ubožnega zaklada,
3. zaklada meščanske imovine,
4. ustanovnega zaklada,
5. mestnega loterijskega posojila,
6. mestnega vodovoda,
7. mestne klavnice in
8. mestne elektrarne dogotovljeni, ter bodo 14 dni, to je od 28. aprila do 12. maja t. l. v prostorih mestnega knjigovodstva razgrnjeni občanom na vpogled, da zamore navesti vsakdo svoje opazke o njih.

O pravočasno vloženi ugovorih bode razsojal mestni magistrat.

Mestni magistrat deželnega stolnega mesta

v Ljubljani, dne 24. aprila 1912.

Župan:

Dr. Ivan Tavčar l. r.

Prodaja premičnin.

V konkurzni sklad **Jakoba Bončarja**, posestnika valjčnega mlina v Domžalah spadajoče, v Ljubljani na Poljanski cesti št. 19 se nahajajoče premičnine, obstoječe

- 1.) iz zaloge blaga, moke itd. in prodajalniške oprave v cenilni vrednosti 2527 K 89 v;
- 2.) iz kompletne elegantne sobne oprave v cenilni vrednosti 217 K 30 v;
- 3.) iz pritliklin, obstoječih iz enega para »Pony«-konj, konjske opreme in drugih stvari v cenilni vrednosti 300 K

prodajo se iz proste roke

vse vkup, ali vsaka vrsta zase najboljšemu ponudniku proti gotovemu plačilu. Pismene ponudbe, opremljene z 10% kavcijo naj se vpošljejo do vštetelega 5. maja t. l. upravitelju konkurznega sklada **dr. Ivanu Šusteršiču** v Ljubljani. Ponudniki so vezani na svoje ponudbe do vštetelega 12. maja.

Podrobni zaznamek premičnin upogleda se lahko v pisarni **dr. Ivana Šusteršiča** v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 med uradnimi urami. Konja se ogledata lahko v hlevu hiše št. 19 na Poljanski cesti.

V Ljubljani, dne 27. aprila 1912.

1357

Upravitelj **Jakob Bončarjevega konkurznega sklada**
Dr. Ivan Šusteršič.

Stanovanje pisarno,

tri lepe, velike sobe, prikladne za

brez kuhinje, v sredi mesta se takoj oddajo. — Poizve se v upravnishstvu »Slovenca«. 1291

Trgovski pomočnik!

Izurjen v manufakturni in specerijski stroki, želi premeniti službo. Nastop lahko takoj. Izve se pri upravi tega lista pod št. 1378. 1378

Stenografa

ki je obenem strojepisec sprejme takoj **Dr. Josip Furjan**, odvetnik v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 26. 1377

Trgovina

mešanega blaga, zelo dobro idoča in z velikim prometom, v najlepšem trgu Savinske doline, se proda. — Ista se proda tudi s hišo vred.

Dopisi pod šifro **A. K. 60** na upravnishstvo »Slovenca«. 1356

Gotovi damski kostumi vrhnja in spodnja krila

v vsaki ceni in barvi in največji izberi.

Moderni damski klobuki

za šport in potovanje iz angleškega blaga, svile in platna.

Auto aube in pajčolani, igle za klobuke.

:: Bluze ::
pralne, čipkaste, svilene voile in volnenega blaga.

Hišne halje.

Potovalni plašči.

Otročji platneni klobučki

slamniki in matrosen čepice iz sukna, listra in pique.

Pralne oblekce, majce, predpasniki, nogavice itd. itd.

Za žalovanje

črni kostumi, bluze razne vrste, vrhnja in spodnja krila

plašči, pletene jope, klobuki, pajčolani

rokavice, flore in vse druge žalne modne predmete trakove za vence

P. Magdič, Ljubljana nasproti glavne pošte

Elektrotehniška delniška družba

prej 1018

Kolben in dr. Praga-Vysočany.

Dinamo stroji, elektriški motorji. Naprave za elektriško razsvetljavo in prevajanje elektriške sile. Električni obrat vseh vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, elektriške železnice in lokomotive, žerjavi in dvigala. Obločnice in žarnice vseh vrst.

Vodne turbine vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in hitra popravila vseh elektriških strojev od drugih tvrdk. Vse potrebe za inštaliranje.

Potnik Srečko

Slomškova ulica 27 v Ljubljani

Destilacija sadnih vonjav in izdelovanje naravnih sokov

priporoča: 3707

„SADNI GROG“ izborna brezalkoholno zgoščavo.
„SADNI GROG“ je prijetne vonjave, izbornega okusa.
„SADNI GROG“ je gorka zimska pijača.
„SADNI GROG“ je vir novih dohodkov za gostilne, kavarne, konsumna društva.
„SADNI GROG“ obstoji delno iz naravnih sadnih sokov, delno iz finih vonjav.
„SADNI GROG“ je idealna pijača za mladino in odrasle.
„SADNI GROG“ se vživa pri svatbah, rodbinskih večerih itd.
„SADNI GROG“ stane 1 kg, t. j. 25 porcij K 2-80, pri večjih odjemalcih znaten popust.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po **4 1/4 %** brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v **4 1/2 %** komunalnih zadolžnicah,

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po **4 1/2 %**

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Kranjska. Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.

Nam diši kava vedno najbolje

kadar jo skuha mamica s pravim: Franckom: „Taka kava je duhteča, ima poln, močan okus in lepo, vabljivo barvo.“

1252 IV.

Išče se

občinski zdravnik

Plača po dogovoru, ne pod K 3500.—. — Mora znati en slovanski jezik in oskrbovati v Roču lekarniško zalogo. Lahko postane tudi železniški zdravnik. Obširneje informacije daje

glavarstvo občine Roč v Istri.

Manufakturna trgovina

pri

Škofu

se je

preselila

v nove prostore

Pred Škofijo 3

(Kordinova hiša zraven knezoškofijske palače).

Priporoča se za mnogobrojni obisk.

1193

Št. 13063.

1315. 3

Razpis dijaške ustanove.

Od prvega semestra tekočega šolskega leta naprej je izpraznjeno eno mesto Jernej Saloherjeve dijaške ustanove v znesku letnih 100 K.

Pravico do te ustanove imajo dijaki ljubljanskih gimnazij, ki so na Kranjskem rojeni, ubožni, pridni in lepega vedenja.

Prošnje za podelitev tega ustanovnega mesta morajo biti opremljene z rojstnim in krstnim listom, z ubožnim listom ter s šolskima spričevalima zadnjih dveh semestrov. Vlagati jih je do vštetelega 15. maja t. l. pri šolskem ravnateljstvu.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 20. aprila 1912.

Župan:

Dr. Ivan Tavčar l. r.